

17. DILEMMA'S

Samenvatting

Dilemma's is een werkvorm waarbij de deelnemers individueel of in groepjes een dilemma analyseren en daarbij besluiten / handelingen / oplossingen bedenken. Een dilemma is een min of meer gedetailleerde omschrijving van een situatie, een probleem of een gebeurtenis in een reële en herkenbare (praktijk)situatie, waarin de deelnemers zich moeten verplaatsen. De beschreven situatie kent enkele dilemma's waarbij deelnemers onderbouwde besluiten moeten nemen.

Doelstellingen:

- deelnemers bewust maken van mogelijke probleemsituaties;
- deelnemers bewust maken van gevaren en eigen veiligheid in oefensituaties;
- door middel van discussie ervaringen uitwisselen, dilemma's analyseren en mogelijke oplossingen bedenken voor probleemsituaties die zich in de oefenpraktijk kunnen voordoen;
- voorbereid zijn op mogelijke probleemsituaties in de praktijk en zo mogelijk deze voorkomen;
- probleemoplossend denken bevorderen.

Voorwaarden

- leslokaal of meerdere lesruimtes met tafels en stoelen voor groepjes van drie personen;
- 9 - 21 deelnemers;
- hulpmiddelen: notitieblok + pen per groep;
- de voorbereidingstijd (casussen beschrijven) is afhankelijk van het aantal dilemma's dat gebruikt wordt. Per dilemma ongeveer 15 minuten;
- uitvoering: 45 – 120 minuten (inclusief plenaire nabespreking).

Toepasbaarheid

- tweejaarlijks in een kring.

Beschrijving

Vorbereiding: het schrijven van een casus:

1. Verzamel interessante situaties of incidenten uit de praktijk.
2. Bepaal de probleemsituatie en de (beroeps)dilemma's.
3. Formuleer de dilemmatekst.
4. Beschrijf het definitieve dilemma, opdrachten, discussiepunten en vragen. Hierbij valt ook te denken aan actiepunten en een op te stellen stappenplan om het probleem op te lossen.

Uitvoering:

1. De instructeur deelt het dilemma dat geanalyseerd / opgelost moet worden uit. Hij kan ook aan deelnemers ruimte geven om zelf zaken op te zoeken, uit te proberen, enz.
2. De instructeur verantwoordt de keuze en geeft informatie over de bedoeling en de wijze van evaluatie. Hij maakt afspraken over tijd, begeleiding, enz.
3. De deelnemers bestuderen in groepjes van 3 deelnemers het dilemma en maken de opdrachten.
4. Plenaire discussie over de gevolgde werkwijze en de (mogelijke) oplossingen.

Opmerkingen

Sterke kanten:

- deze werkvorm bevordert het creatief en probleemoplossend denken;
- praktijksituaties worden besproken;
- de didactische werkvorm 'Dilemma's' is erg motiverend en de behandelde dilemma's worden goed onthouden;
- de werkvorm biedt de mogelijkheid aan deelnemers voor eigen initiatieven.

Zwakke kanten:

- veel voorbereidingstijd;
- minder geschikt voor grote groepen.

Bijlage: voorbeeld van een dilemma.

17 a. DILEMMA'S - bijlage

Leerdoel: bewustmaking van het aspect veiligheid bij oefeningen.

Situatie:

Je bent gevraagd om in februari als LOTUSslachtoffer bij een bedrijfsoefening aanwezig te zijn. Van te voren heb je de ongevalssituatie en de bijbehorende letsels ontvangen. Jij acteert een bewusteloos slachtoffer. De hele oefening duurt een uur, waarin groepjes eerstehulpverleners achter elkaar aan bij jou komen om de eerste hulp toe te passen onder toezicht van een instructeur. De oefening moet zo realistisch mogelijk zijn, dus krijg je bedrijfskleding (lange broek met shirt) en lig je op locatie niet op een meegebrachte deken of stuk vloerbedekking. Na de briefing ga je met de instructeur naar de ongevalsplaats. Dan blijkt dat jij op een koude vloer moet liggen in een deuropening naar buiten. De oefening start over 5 minuten...

Probleemsituatie:

De situatie is voor jou onwenselijk of zelfs gevaarlijk (onderkoeling).

Dilemma's:

Zonder deze ongevalssituatie loopt de hele oefening vast.

Voor de eerstehulpverleners is deze oefening van groot belang.

Je hebt toegezegd aan deze oefening deel te nemen en krijgt hiervoor ook een vergoeding.

De instructeur meent dat het geen kwaad kan om een poosje op de koude grond te gaan liggen.

Vragen / opdrachten:

1. Wat is je eerste reactie als je op de ongevalsplaats komt?
2. Wie is verantwoordelijk voor de veiligheid van jou en de eerstehulpverleners?
3. Hoe kun je de oefening door laten gaan, waarbij je de veiligheid van jezelf waarborgt?
4. Hoe had deze situatie voorkomen kunnen worden?
5. Welke actie onderneem je na afloop van de oefening?
6. Opdracht: ga zonder jas buiten op de stenen liggen en ontspan je. Hoe lang is dit prettig vol te houden? Wat kun je met deze ervaring?

Suggesties om casussen te beschrijven:

- Vervoer met een brancard in een trappenhuis.
- Bloed morsen op tapijt.
- Bij een brandoefening in een ruimte moeten zitten waarin rook wordt geblazen.
- Bewusteloos op de buik en een eerstehulpverlener wil je op de rug draaien, zonder de armen daarvoor goed te leggen. De instructeur grijpt niet in.
- Een instructeur Eerste Hulp wil jou inzetten als 'hulpinstructeur'.
- Bij een open beenbreuk geef je toestemming dat je broek stukgeknipt mag worden, maar er blijken nog drie groepen te komen.

Informeel bij de deelnemers naar ervaringen en gebruik die om een casus te beschrijven.